

Практический тур по географии (9 класс)

Задание 1

1. Топливо-энергетический баланс показывает: 1. Совокупность всех видов топливных ресурсов. 2. Соотношение добычи разных видов топлива и выработанной энергии и их использование в хозяйстве. 3. Обеспеченность страны, района топливо-энергетическими ресурсами. 4. Специализацию страны и района на производстве отдельных видов продукции топливо-энергетического комплекса.

2. Смена времен года на экваторе не происходит, так как в течение года: 1. Расстояние от Солнца до экватора всегда одинаково. 2. Скорость вращения Земли вокруг своей оси постоянна. 3. Угол наклона солнечных лучей к земной поверхности на экваторе постоянный. 4. Над экватором формируется область пониженного атмосферного давления.

3. «Кровеносная система» экономики: 1. Электроэнергетика. 2. Трубопроводы 3. связь 4. транспорт.

4. На западных склонах Анд большое количество осадков выпадает только южнее 40-х широт, так как: 1. Эта часть гор самая высокая. 2. Образованию и выпадению осадков способствует теплое Бразильское течение. 3. Здесь действуют влажные тропические воздушные массы. 4. Здесь дуют постоянные западные ветры с Тихого океана.

5. Какой главный фактор определяет размещение выплавки цветных легких металлов? 1. Потребительский. 2. Сырьевой. 3. Энергетический. 4. Трудовых ресурсов.

6. В центре Северной Америки и Европы редко встречаются широколиственные леса, потому что: 1. Они не могут расти в условиях континентального климата. 2. Они не могут расти в условиях избыточного увлажнения. 3. Они не могут расти в горах. 4. Они полностью вырублены человеком.

7. 21 марта длина светового дня: 1. Одинакова на всех параллелях 2. Больше всего в тропиках. 3. Больше всего за полярными кругами. 4. Больше всего на экваторе

8. И. И. Воейков назвал реки «продуктом климата» потому, что: 1. климат влияет на скорость течения вод 2. От климата зависит форма речной долины. 3. Климат влияет на прибрежную растительность. 4. От климата зависит полноводность и режим реки.

9. Круги, видимые иногда около Солнца и Луны. Их появление связано с преломлением лучей в ледяных кристаллах находящихся в воздухе называется:

1. гало 2. огни св. Эльма 3. зеленый луч 4. полярное сияние.

10. Как по-японски будет: «необыкновенно большая волна в бухте»?

1. Хоккайдо; 2. Сикоку; 3. Цунами; 4. Оясио

1 балл за каждый правильный ответ. Итого 10 баллов

Задание 2.

1. Подбирая иллюстрации к докладу по географии, ученик составил следующие пары картинок: моренный холм — ледник, бархан – ветер, пойма – река. Как вы думаете, по какому принципу он выбирал иллюстрации? Что тогда должно быть на картинке, парной пляжу?

2. Определите по описанию, о каком типе почвы идет речь?

Почвы распространены в северной части умеренного пояса, в районах со значительным количеством осадков и слабой испаряемостью. В верхней части профиля обогащены гумусом, заметно, а иногда сильно выщелочены, обогащены кремнеземом. В нижней части профиля откладываются окислы железа и алюминия. Почвы кислые, малоплодородные.

3. Назовите руду и основную сырьевую базу этой руды.

По добыче этой руды Казахстан занимает 12-е место в мире (около 1%) и 3-е место в СНГ после России и Китая. Основной сырьевой базой является ... бассейн, дополнительной Аркалыкский рудный район, в пределах которого расположены средние по масштабу месторождения этой руды.

2 балла за каждый правильный ответ. Итого 10 баллов

Задание 3

Определите названия полезных ископаемых и месторождения этих полезных ископаемых на территории Казахстана по следующему описанию:

1. В настоящий момент это месторождение является одним из крупнейших инвестиционных проектов в Казахстане с объемом иностранных капиталовложений свыше \$ 5,5 миллиардов. Разработка месторождения проводится под руководством четырех международных компаний: Би-Джи Групп (Великобритания), Эни (Италия), доля каждой из которых составляет 32,5 %, а также Шеврон (США) – 20% и ЛУКОЙЛ (Россия) с долей капитала 15%.

2. ...- такой большой разрез единичной мощности был открыт в мире впервые. В связи с этим в 1980 г. он включен в Книгу рекордов Гиннеса (за время эксплуатации добыто более 1 млрд.), его производственная мощность - 50 млн.т... в год.

3. Отрывок из описания : путешествие к одному из самых старых месторождений Казахстана пролегалo через пустынные степи. За окном автобуса белоснежными барханами расстиались озера соли. Под палящим солнцем их легко можно было спутать с водоемами. На самом деле на месте этих солончаков когда-то существовало море. Около 90 километров разделяют областной центр от месторождения...Открытие этого месторождения связано с именем Н.Н.Лемана, организовавшее с помощью средств английских промышленников глубокое бурение. С начала разработки из недр этого месторождения извлечено 5 миллионов 120 тысяч тонн сырья.

В настоящее время считается отработанным, истощенным и недавно, кстати месторождение отметило свой большой юбилей.

4. Один из величайших натуралистов Древнего Рима писал: «Есть камень из ткани, который растет в пустынях Индии, населенных змеями, где никогда не падает дождь, и потому он привык жить в жару. Из него делают погребальные рубашки, чтобы заворачивать трупы вождей при сожжении их на костре; из него делают для пирующих салфетки, которые можно раскалить на огне». Самое чудодейственное его свойство: он не горит в огне. Вот почему и название этого камня переводится как «несгораемый». В Казахстане месторождение этого полезного ископаемого эксплуатируется с 1965г. Запасы полезного ископаемого оцениваются в 37 млн.т. Для АО "Костанайские минералы" это месторождение является сырьевой базой.

5. Во всем мире месторождения этого полезного ископаемого представлены месторождениями Курумун, Маматван, Весселс, находящиеся в одной из развитых стран Африки. К наиболее важным рудообразующим минералам относят: пиролюзит, псиломелан и др. По запасам этого полезного ископаемого Казахстан находится в первой тройке. Название месторождения одноименно с названием города, герб, которого представлен на рисунке.

2 балла за каждое правильное полезное ископаемое и правильно названное месторождение. Итого 20 баллов.

Задание 4

3. Впишите в пустые поля под каждым контуром название соответствующего полуострова; под каждым рисунком — поясняющую подпись: что (или кто) на изображении.

1

2

3

Впишите во вторую колонку таблицы номера рисунков так, чтобы образовались осмысленные пары «полуостров — рисунок». Поясните, почему вы так сделали.

Объект	Рисунок	Пояснение
А	1	
Б	2	
В	3	

ИТОГО: 50 баллов

Географиядан практикалық тур (9 сынып)

Тапсырма 1

1. Отын-энергетикалық баланс дегеніміз: 1. Отын ресурстарының барлық түрінің жиынтығы. 2. Әр түрлі отын түрін өндіру мен өндірілген энергияның және оларды шаруашылықта пайдаланудың арақатынасы. 3. Елдің, ауданның отын-энергетикалық ресурстармен қамтамасыз етілуі. 4. Елдің немесе ауданның отын-энергетикалық кешеннің белгілі бір өнімін өндіруге мамандануы.

2. Экваторда жыл мезгілдері ауыспайды, себебі жыл бойы: 1. Күн мен экватордың арақашықтығы әрқашан бірдей. 2. Жердің өз білігінен айналу жылдамдығы бірқалыпты. 3. Экваторда Күн сәулесінің жер бетіне түсу бұрышы бірқалыпты. 4. Экваторда төмен атмосфералық қысым ауданы қалыптасады.

3. Экономиканың «Қан айналым жүйесі»: 1. Электроэнергетика. 2. Құбырлар. 3. Байланыс. 4. Транспорт.

4. Анд тауларының батыс беткейінде жауын-шашынның көп мөлшері тек 40 ендіктен оңтүстікке қарай түседі, себебі: 1. Бұл таулардың ең биік бөлігі. 2. Жауын-шашынның қалыптасуы мен түсуіне Бразилия жылы ағысы әсер етеді. 3. Мұнда ылғалды тропикалық ауа массалары әсер етеді. 4. Мұнда үнемі Тынық мұхитынан тұрақты Батыс желдері соғады.

5. Қандай басты фактор жеңіл түсті металдар қорытуды орналастыруды анықтайды? 1. Тұтынушы. 2. Шикізат. 3. Энергетикалық. 4. Еңбек ресурстары.

6. Солтүстік Америка мен Еуропаның орталығында жалпақ жапырақты ормандар сирек кездеседі, себебі: 1. Олар континенттік климат жағдайында өсе алмайды. 2. Олар артық ылғалдану жағдайында өсе алмайды. 3. Олар тауларда өсе алмайды. 4. Олар толығымен адам қолымен кесілген.

7. 21 наурызда күннің ұзақтығы: 1. Барлық параллельдерде бірдей. 2. Тропиктерде ең ұзақ. 3. Поляр шеңберлерінде ең ұзақ. 4. Экваторда ең ұзақ.

8. И.И. Воейков өзендерді «климат өнімі» деп атаған, себебі: 1. климат су ағысының жылдамдығына әсер етеді. 2. Өзен аңғарының пішіні климатқа тәуелді. 3. Климат жағалаудағы өсімдік жамылғысына әсер етеді. 4. Өзеннің су көлемі және режимі климатқа тәуелді.

9. Ауадағы мұз кристаллдарында сәулелердің сынуына байланысты пайда болатын Күн мен Ай айналасында кейде көрінетін шеңберлер: 1. Гало. 2. әулие Эльма оттары 3. Жасыл сәуле. 4. Поляр шұғыласы.

10. Жапон тілінде «ерекше үлкен толқын»: 1. Хоккайдо; 2. Сикоку; 3. Цунами; 4. Оясио.

Әрбір дұрыс жауап үшін 1 ұпай. Барлығы 10 ұпай.

Тапсырма 2.

1. География пәнінен баяндамаға көрнекіліктер таңдап отырып, оқушы мынадай сурет жұптарын құрды: мореналық төбешік – мұздық, бархан – жел,

жайылма – өзен. Қалай ойлайсыз, ол көрнекіліктерді қандай ұстаным бойынша таңдады? Олай болса, жағажайға жұп суретте не болу керек?

2. Берілген сипаттамада қандай топырақ түрі туралы айтылғанын анықтаңыз. Топырақтар қоңыржай ендіктің солтүстік бөлігінде, жауын-шашын мөлшері біршама және булану аз аудандарда таралған. Профильдің жоғарғы бөлігінде гумуска бай, ал кейде қатты сілтіленген, кремнеземға бай. Профильдің төменгі бөлігінде темір мен алюминий қышқылдары жиналады. Топырақтар қышқыл, өнімсіз.

3. Руданы және осы руданың негізгі шикізат базасын атаңыз.

Бұл руданы өндіру бойынша Қазақстан дүниежүзінде 12-орында (1%) және ТМД елдерінің арасында 3-орында. Негізгі шикізат базасы бассейні. Ал қосымша Арқалық кенді ауданы, онда бұл руданың көлемі бойынша орташа кен орындары орналасқан.

Әрбір дұрыс жауап үшін 2 ұпай. Барлығы 10 ұпай.

Тапсырма 3

Төмендегі сипаттама бойынша пайдалы қазбаларды атаңыз және осы пайдалы қазбалардың Қазақстан аумағындағы кен орындарын атаңыз:

1. Қазіргі кезде бұл кен орны Қазақстандағы ірі инвестициялық жобалардың бірі (капитал салыдары \$ 5,5 млрд.-тан астам). Кен орнында жұмыстар төрт халықаралық компаниялардың жетекшілігімен жүргізіледі: Би-Джи Групп (Ұлыбритания), Эни (Италия), әрқайсысының үлесі 32,5 %, сонымен қатар Шеврон (АҚШ) – 20% және ЛУКОЙЛ (Ресей) капитал үлесі 15%.

2. Мұндай үлкен қима дүниежүзінде алғаш ашылды. Осыған байланысты 1980 ж. ол Гиннесстің рекордтар кітабына енгізілген (барлық өндіру кезінен бері 1 млрд. астам өндірілген), оның өндірістік қуаты – 50 млн. т./жыл.

3. Сипаттамадан үзінді: Қазақстанның ең көне кен орындарының біріне саяхат шөл дала арқылы өтті. Автобустың терезесінен тұзды көлшіктер ақтаңдақ бархандар сияқты көрінді. Күн астында оларды оңай суқоймалармен шатастыруға болады. Негізінде осы сорлардың орнында кезінде теңіз болған. Облыс орталығы мен кен орнының арақашықтығы 90 км-ге жуық. Бұл кен орнының ашылуы Н.Н. Леманның атымен байланысты, ол ағылшын өнеркәсіпшілерінің қаражатының көмегімен терең бұрғылауды ұйымдастырған. Ашылған кезінен бастап бұл кен орнынан 5 млн. 120 мың тонна шикізат өндірілген. Қазіргі кезде кені таусылған кен орны болып саналады. Сонымен қатар жақында кен орны үлкен мерейтойын атап өтті.

4. Ежелгі Римнің ұлы натуралистерінің бірі: «Үндістанның жылан ұялаған, ешқашан жауын жаумайтын шөлдерінде өсетін матадан жасалған тас бар, сол себепті ол ыстыққа төзімді. Одан көсемдердің мәйітін отқа жаққанда орайтын киім жасалады, одан отқа қақтауға болатын майлық жасайды». Оның ең ғажайып қасиеті: ол отқа жанбайды. Сол себепті ол тастың атауы «жанбайтын» деп аударылады. Қазақстанда бұл пайдалы

қазбаның кен орны 1965 ж. бастап қолданылуда. Пайдалы қазбаның қоры 37 млн. тонна деп бағалануда. «Қостанай минералдары» АҚ үшін бұл кен орны шикізат базасы болып табылады.

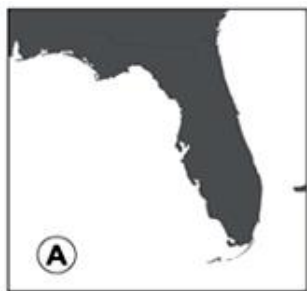

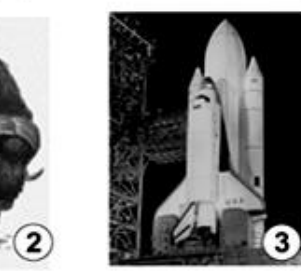
5. Дүниежүзіндегі бұл пайдалы қазбаның кен орындары Африканың дамыған елдерінің бірінде орналасқан Курумман, Маматван, Весселс кен орындары. Маңызды руда қалыптастырушы минералдарға пиролюзит, псиломелан және т.б. жатады. Бұл пайдалы қазбаның қоры бойынша Қазақстан алғашқы үштікке кіреді. Кен орнының атауы суретте гербі көрсетілген қаланың атауымен аттас.

Әрбір дұрыс пайдалы қазба және әрбір кен орны үшін 2 ұпай. Барлығы 20 ұпай.

Тапсырма 4

Әр контурдың астындағы бос жолдарға сәйкес түбек атын жазыңыз; әр сурет астына – түсініктеме жазуын жазыңыз: не (немесе кім) бейнеленген. (әр сейкестікке 3-4 балл, барлығы 10 балл)

 A	 Б	 B
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
 1	 2	 3
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Кестенің екінші қатарына түсінікті жұп «түбек-сурет» түзілетіндей етіп, суреттер нөмірін жазыңыз. Неліктен бұлай таңдағаныңызға түсініктеме беріңіз.

Объект		Сурет	Түсініктеме
А		1	
Б		2	
В		3	

БАРЛЫҒЫ: 50 ұпай.